

TVIRTINTU

Viešosios įstaigos Centrinės projektų
valdymo agentūros

Viešosios ir privačios partnerystės skyriaus
vadovas Jekaterina Šarmavičienė

CENTRINĖ PROJEKTŲ VALDYMO AGENTŪRA

IŠVADA

**DĖL VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIŲ PARTNERYSTĖS PROJEKTO
„VILKAVIŠKIO RAJONE ESANČIŲ VALSTYBINĖS IR VIETINĖS REIKŠMĖS KELIO ATKARPŲ (VK2017, VK2019, VK2020,
VK7549, VK0048 IR 5143) REKONSTRUKCIJA“, ĮGYVENDINAMO VILKAVIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS,
TIKSLINGUMO IR PARTNERYSTĖS SOCIALINĖS - EKONOMINĖS NAUDOS**

I DALIS.

SĄVOKOS IR SANTRUMPOS

Sąvoka, santrumpa	Reikšmė
Atlygis	Viešojo subjekto mokėjimas Privačiam subjektui arba bet kurios rūšies finansinė nauda, įskaitant kompensacijas už viešųjų paslaugų teikimą ar investicijų subsidijas, kai yra įgyvendinamas koncesijos projektas
CPVA	VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra
EGDV	Socialinės – ekonominės naudos grynoji dabartinė vertė, kuri parodo projekto naudą visuomenei
EVGN	Socialinės ekonominės grąžos norma, kuriai esant EGDV lygi nuliui
ENIS	Socialinės ekonominės naudos ir išlaidų, išreikštų grynosiomis dabartinėmis vertėmis, santykis
EUROSTAT	Europos Sąjungos statistikos tarnyba
FGDV	Pajamų ir patiriamų išlaidų grynoji dabartinė vertė
FNIS	Pajamų ir patiriamų išlaidų, išreikštų grynosiomis dabartinėmis vertėmis, santykis
FVGN	Finansinės grąžos norma, kuriai esant FGDV lygi nuliui
IP arba Investicijų projektas	Vadovaujantis Metodiniais dokumentais Viešojo subjekto parengtas dokumentas, kuris finansiškai (ekonomiškai), techniškai ir socialiai pagrindžia investavimo tikslus, įvertina investicijų grąžą bei kitus efektyvumo rodiklius, nurodo projekto įgyvendinimui reikalingas lėšas bei finansavimo šaltinius ir terminus. Investicijų projektas – „Vilkaviškio rajone esančių valstybinės ir vietinės reikšmės kelio atkarpų (VK2017, VK2019, VK2020, VK7549, VK0048 ir 5143) rekonstrukcija“
Investicijų įstatymas	Lietuvos Respublikos investicijų įstatymas
Koncesijų įstatymas	Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymas
Koncesijos mokestis	Privataus subjekto mokėjimas Viešajam subjektui už suteiktą koncesiją, kai yra įgyvendinamas koncesijos projektas
Metinis atlyginimas	Viešojo subjekto mokėjimas Privačiam subjektui už teikiamas paslaugas, kai yra įgyvendinamas VŽPP projektas

Metodiniai dokumentai	CPVA direktoriaus įsakymu tvirtinami dokumentai: Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir (ar) valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika, Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinės rekomendacijos, Privataus subjekto atrankos standartiniai dokumentai bei kiti su VPSP projektų rengimu ir įgyvendinimu susiję metodiniai dokumentai, skelbiami tinklalapyje https://www.ppplietuva.lt/lt/metodikos-ir-leidiniai
PK	VPSP klausimynas, skirtas identifikuoti galimybę ar būtinybę taikyti VPSP būdą, teikiamą naudą, taip pat įvertinti finansines galimybes įgyvendinti VPSP, kuris yra rengiamas vadovaujantis Metodiniais dokumentais
Privatus subjektas	Fizinis ar bet kokios teisinės formos juridinis asmuo, viešasis juridinis asmuo, išskyrus viešąjį ir privatų juridinius asmenis, kuris Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo nustatyta tvarka priskiriamas prie valdžios sektoriaus, arba tokių asmenų grupė, suinteresuotas dalyvauti įgyvendinant VPSP
SEVR	Sąnaudų efektyvumo / veiksmingumo rodiklis, kai projektas vertinamas Sąnaudų veiksmingumo analizės metodu
SVA	Sąnaudų veiksmingumo analizės metodas
VPSP	Viešojo ir privataus sektorių partnerystė
VPSP įgyvendinanti institucija	Valdžios subjektas, kai planuojama įgyvendinti VŽPP projektą arba suteikiančioji institucija, kai planuojama įgyvendinti koncesijos projektą
VPSP projekto finansinis gyvybingumas	VPSP projekto finansinių rodiklių visuma, leidžianti spręsti dėl jo galimybių padengti VPSP projekto išlaidas, vykdyti įsipareigojimus ir sugeneruoti pakankamą grąžą Privačiam subjektui (angl. k. „ <i>financial viability</i> “)
VPSP projekto finansinis prieinamumas	Viešojo subjekto finansinės galimybės užtikrinti pakankamą finansavimą įsipareigojimams, susijusiems su VPSP projektu
Viešasis subjektas	Valdžios subjektas, kai planuojama įgyvendinti VŽPP projektą arba suteikiančioji institucija, kai planuojama įgyvendinti koncesijos projektą, kuris pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus gali inicijuoti ir įgyvendinti VPSP projektą
VPSP projektas	IP įgyvendinimas VPSP būdu
VPSP projekto grąža	VPSP projekto veiklos pelno grąža skaičiuojama prieš nusidėvėjimą ir amortizaciją (angl. k. EBITDA)
VPSP sutartis	Rašytinė sutartis, sudaryta tarp Viešojo subjekto ir Privataus subjekto, įgyvendinti IP VPSP būdu

VŽPP	Valdžios ir privataus subjektų partnerystė
VRS arba Savivaldybė	Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija

II DALIS.

INFORMACIJA APIE INVESTICIJŲ PROJEKTĄ

1. Informacija apie Investicijų projektą	
1.1. Strateginis dokumentas, pagrindžiantis IP poreikius	Vilkaviškio rajono savivaldybės tarybos 2022 m. vasario 25 d. sprendimu Nr. B-TS-978 „Dėl Vilkaviškio rajono savivaldybės 2022–2024 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“, patvirtinta Savivaldybės viešosios infrastruktūros plėtros programa (06)
1.2. Sprendžiama problema / IP poreikis	Pagrindinė IP sprendžiama problema – tam tikrose kelio atkarpose esama kelių infrastruktūra Vilkaviškio raj. neatitinka jai keliamų reikalavimų ir nesudaro prielaidų užtikrinti kokybišką viešosios paslaugos teikimą. Šią problemą sąlygojančios priežastys: - dėl netinkamos vietinės reikšmės kelių infrastruktūros nėra galimybės užtikrinti vietinės reikšmės kelių apjungimo su valstybinės reikšmės keliais; - dėl tinkamos kelių infrastruktūros trūkumo didelis regione avaringumas; - gatvių asfaltbetonio dangos būklė netenkina eksploatacinių reikalavimų; - žema gyvenamosios teritorijos aplinkos kokybė.
1.3. Tikslas ir siekiamas rezultatas	IP tikslas – gerinti esamos susisiekimo infrastruktūros kokybę, siekiant užtikrinti kokybiškas susisiekimo sąlygas, atitinkančias visų eismo dalyvių eismo poreikius bei eismo saugumo reikalavimus. Įgyvendinus IP veiklas, bus pasiekti šie <u>kokybiniai</u> rezultatai: - įrengta nauja dangos konstrukcija; - pagerinta viešojo transporto teikiamų susisiekimo paslaugų kokybė;

	- padidintas vidutinis transporto priemonių greitis; - sutrumpinta kelionės trukmė; - sumažintos transporto priemonių eksploatacinės išlaidos; - sumažinti automobilių transporto eksploatacines išlaidas ir kelionės gaištį; - apjungti valstybinės reikšmės keliai su vietinės reikšmės keliais, kurie padengti asfaltbetonio danga; - pagerinta urbanistinėse zonose gyvenamojo rajono aplinkos kokybė ir ekologinė būklė. ir šie <u>kiekybiniai</u> rezultatai: - sumažėjęs avaringumas 20 proc.¹, - sumažėjęs nelaimingų atsitikimų skaičius 20 proc. per metus²; - sutaupyta 16 760 Eur³ esamų žvyrkelių eksploatacijai skiriamų lėšų per metus, nes šių sąnaudų tiesiog nebeliks – visi keliai bus asfaltuoti.
1.4. IP ataskaitinis laikotarpis	IP ataskaitinis laikotarpis – 17 metų
1.5. Nagrinėtos IP įgyvendinimo alternatyvos	I alternatyva – Vilkaviškio rajono esamų kelių atkarpų kapitalinis remontas; II alternatyva – Vilkaviškio rajono kelių atkarpų tiesimas.
1.6 Pasirinktas vertinimo metodas ir principas	IP įgyvendinimo alternatyvų vertinimas ir palyginimas atliktas remiantis sąnaudų ir naudos analizės (toliau – SNA metodu), skaičiavimuose taikytas efektyvumo principas.

¹ Vadovaujamosi bendra avaringumo statistika ir jos mažėjimu, lyginant proporcingai sutvarkomų kelių statistinius rodiklius.

² Vadovaujantis 2020 metų Marijampolės savivaldybės skelbta apžvalga apie kelių situaciją apskrityje prižiūriuose valstybinės ir regioninės reikšmės keliuose. Pagal pateiktus duomenis per 2020 metus buvo registruotas 91 įskaitinis eismo įvykis, kurių metu 37 žmonės žuvo ir 168 buvo sužeisti. Palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, preliminarūs skaičiai kito atitinkamai: eismo įvykių sumažėjo 24,1 proc., žuvusiųjų skaičius nepakito, sužeistųjų sumažėjo 18,6 proc. Pagrindinės eismo įvykių priežastys išlieka tokios pačios – viršytas greitis, neblaivūs vairuotojai, neatsakingas eismo dalyvių elgesys, netinkama kelių danga (ilgas stabdymo kelias), nenaudojamos šviesą atspindinčios priemonės. Didžiausias avaringumas dėl neblaivių vairuotojų. Dėl netinkamos kelio dangos avarijų procentas siekia iki 10 proc. Statistika byloja, jog dėl neatsakingo eismo dalyvių elgesio kasmet nutinka daugiau nei trečdalis eismo įvykių, kurių metu nukenčia maždaug tiek pat – apie 40 proc. – eismo dalyvių. Keletas faktų, kuriuos parodė preliminarai 2020 metų įskaitinių eismo įvykių analizė: tarp dažniausiai įvykstančių eismo įvykių rūšių išlieka susidūrimai, kuriuos sąlygoja ne tik neatsakingas vairuotojo elgesys, bet ir kelių būklė.

Vertinant, kad visoje apskrityje avaringumo padidėjimas dėl netinkamos kelio dangos sudaro apie 10 proc., o Vilkaviškio keliai apskrityje sudaro ~ 23 proc. visų apskrities kelių, atitinkamai skaičiuojama, kad sutvarkius projekto metu numatytas kelio atkarpos, bendras avaringumas apskrityje dėl kelio dangų turėtų sumažėti ~ 20 proc., t.y. apskrities rodiklis nuo š.m. esamo 10 proc., turėtų sumažėti iki 8 proc.

³ Skaičiuoklėje pateikiama informacija.

1.6. Pasirinkta alternatyva	I alternatyva – Vilkaviškio rajono esamų kelių atkarpų kapitalinis remontas
CPVA komentaras Atsižvelgiant į IP įvardintas problemas, jos priežastis bei numatytas įgyvendinti veiklas joms spręsti vertinama, kad užsibrėžti minimalūs kiekybiniai ir kokybiniai rezultatai yra pakankamai ambicingi, tačiau bus pasiekti tik iš dalies, o kai kurie visai gali būti nepasiekti šio IP apimtyje, kadangi: - nėra aiškių ir pagrįstų argumentų, kodėl išskiriami / pasirenkami būtent šie konkretūs IP planuojami rekonstruoti kelių ruožai, kaip labiausiai probleminiai (jų apimtis ~ 6,14 km sudaro tik nedidelę dalį ~5 proc. visų Vilkaviškio rajono kelių), IP pateikiami bendri eismo ir nelaimingų atsitikimų statistiniai duomenys Savivaldybėje; - atliekama tik sąlyginai nedidelė darbų dalis (asfaltuojami žvyrkeliai), nesprendžiamos problemos kompleksiskai, kurios apimtų visas eismo dalyvių grupes (pėstieji, dviratininkai), įrengiant apšvietimą, šaligatvius ir dviračių takus, kadangi IP daug dėmesio skiriama ir akcentuojama į eismo dalyvių saugumo užtikrinimą ir nelaimingų įvykių sumažėjimą; - sutaupytų išlaidų metinė suma žvyrkeliams tvarkyti neatsveria išlaidų, kurios bus reikalingos asfaltuotų kelių priežiūrai ir eksploatacijai (įvertinus skirtumą tarp planuojamų sutaupymų 16760 Eur per metus ir ateityje numatytuose ruožuose planuojamų išlaidų tinkamai dangai palaikyti 90443 Eur per metus) ir vietoj planuojamų sutaupymų metinė išlaidų suma šiems ruožams eksploatuoti viršys daugiau kaip 22 proc. buvusių išlaidų. Taip pat svarbu paminėti, jog iš esmės abi nagrinėtos IP alternatyvos technine prasme yra vienodos, tačiau II alternatyvos investicijų apimtys yra apie 12 proc. didesnės lyginant su I alternatyva (to priežastys ir skirtumai IP plačiau neatskleidžiami, tikėtina, kad tai dėl medžiagiškumo) ir vertinant finansinius alternatyvų skaičiavimus abiejų alternatyvų rezultatai labai artimi, tačiau I alternatyva dėl mažesnių investicijų apimčių yra sąlyginai pigesnė, o atlikus investicijas abiejų alternatyvų atveju, socialinis ekonominis poveikis būtų vienodas, todėl optimali IP įgyvendinimo alternatyva pasirenka pagal ekonominių rodiklių reikšmes. Vertinant IP specifiką, nėra labai daug alternatyvių įgyvendinimo sprendinių, tačiau siekiant reikšmingai sumažinti avaringumą ir nelaimingų atsitikimų skaičių, buvo tikslinga įvertinti skirtingose alternatyvose šių kelių ar tam tikrų atkarpų apšvietimo įrengimą, jo valdymo ir reguliavimo efektyviausių technologinių sprendinių paieškas, šaligatvių ir dviračių tiesimą, probleminėse vietose eismo saugumo elementų diegimą, montavimą ir pan.	

2. Investicijų projekto finansiniai duomenys (realios vertės)			
	Finansinio srauto vertė (su PVM)	Rizikų vertė (su PVM)	Finansinio srauto su rizika vertė (su PVM)

2.1. Kapitalo išlaidos	3 414 123	1 170 856	4 584 979
2.1.1. Investicijos	3 414 123	1 170 856	4 584 979
2.1.2. Reinvesticijos			
2.2. Investicijų likutinė vertė	1 365 649	449 544	1 815 193
2.3. Veiklos pajamos			
2.4. Veiklos išlaidos	1 105 240	363 823	1 469 063
2.4.1. Žaliavos			
2.4.2. Darbo užmokesčio išlaidos			
2.4.3. Elektros energijos išlaidos			
2.4.4. Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos			
2.4.5. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	1 105 240	363 823	1 469 063
2.4.6. Kitos išlaidos			

CPVA komentaras

Pastebėjimai dėl kapitalo išlaidų

IP alternatyvoms įgyvendinti suplanuotos investicijos į inžinerinių statinių – kelių infrastruktūrą pagal parengtus techninius projektus bei lokalines ir objektines sąmatas, kurios sudarytos ir apskaičiuotos 2019 m. spalio – 2021 m. balandžio mėn. galiojusiomis kainomis. Atsižvelgiant į šių dienų aktualijas ir tendencijas statybų rinkoje bei tai, kad VPSP projektas faktiškai būtų pradėtas įgyvendinti tik 2024 m., planuojamų investicijų kainas tikslinga buvo papildomai indeksuoti, remiantis statybos sąnaudų elementų kainų indeksu, kurį nuolat atnaušina ir skelbia Valstybės duomenų agentūra. Toks kainos apskaičiavimas būtų logiškas ir labiau pagrįstas bei atlieptų pastarųjų įvykių tendencijas, nes šiame IP suplanuotiems investicijų srautams, tvyrant neapibrėžtumui dėl šiuo metu vykstančių išorinių veiksnių, išlieka rizika, kad planuojama investicijų vertė gali reikšmingai skirtis nuo faktinių, o gauti tiekėjų pasiūlymai viršys planuojamus ir patvirtintus Savivaldybės maksimalius turtinius įsipareigojimus.

Pastebėjimai dėl veiklos ir priežiūros išlaidų

IP nėra išsamiau detalizuota išlaidų struktūra, atskleidžiamos bendros kelių (žvyrkelių ir kelių su asfaltuota danga) priežiūros, remonto ir eksploatavimo išlaidos, nėra aišku ar šių išlaidų kainų lygis nustatytas projekto pradžios datai. Planuojami išlaidų dydžiai apskaičiuoti *pro rata* principu, įvertinant bendras metines Savivaldybės faktiškai patiriamas kelių (atskirai žvyrkelių ir kelių su asfaltuota danga) priežiūrai skiriamas išlaidas (kelių valymas, tvarkymas, remontas, druskų barstymas ir kt.) visiems Savivaldybėje disponuojamiems kelių ruožams ir gautą dydį (1 km aptarnauti per metus tenkančias išlaidų apimtis) proporcingai priskiria numatomam rekonstruoti kelių ruožui. Toks apskaičiavimas, neturint detalesnės informacijos (išlaidų išskaidymo) gali būti taikomas ir iš dalies būtų pagrįstas, tačiau vertinant tai, kad IP minėtuose kelių ruožuose bus klojama nauja asfalto danga, kurios tinkamos priežiūros sąlygomis, ekonominis tarnavimo periodas pakankamai ilgas, tikėtina, kad pirmus 5 – 7 metus po IP įgyvendinimo asfalto dangos remonto išlaidų nereikalaus arba reikalaus minimaliai, todėl nurodant IP ir VPSP skaičiuoklėje, kad visa bendrai apskaičiuota metinė išlaidų suma bus patiriama visu ataskaitiniu laikotarpiu iškart pasibaigus investicijoms, neatrodo logiškai. Kita vertus, pirmais ataskaitinio laikotarpio metais numatytos sąlyginai didesnės kelių palaikymo išlaidos gali kažkiek „kompensuoti“ investicijų trūkumą, kadangi Savivaldybės maksimalūs turiniai įsipareigojimai apima: kapitalo išlaidas + veiklos išlaidas + nuo šių srautų prisiimtas Savivaldybės rizikas.

3. Investicijų projekto finansinė, socialinė ekonominė nauda			
3.1. Finansinis vertinimas⁴			
	FGDV investicijoms	FVGN investicijoms	FNIS
3.1.1 Rodiklių reikšmės (be rizikų vertės)	-3 264 048	-9,32%	-
3.1.2 Rodiklių reikšmės (su rizikų verte)	-3 744 163	-14,52%	-
3.2. Ekonominis vertinimas			
3.2.1 Socialinio ekonominio poveikio <u>naudos (žalos) ir išorinis poveikis</u>	IP socialinė - ekonominė nauda skaičiuojama ir išorinis poveikis vertinamas pagal įvertį „Laiko sutaupymai“		
(Pasirinkti, kai taikoma SNA arba panaikinti)	EGDV	EVGN	ENIS

⁴ Finansiniai rodikliai skaičiuojami naudojant realius pinigų srautus.

3.2.2 Rodiklių reikšmės (be rizikų vertės)	69 574	5,32%	1,03
3.2.3 Rodiklių reikšmės (su rizikų verte)	-251 800	3,74%	0,90

CPVA komentaras

Šios išvados 3.1 punkte „Finansinis vertinimas“ apskaičiuotų finansinių rodiklių neigiamos reikšmės indikuoja, kad IP nėra pajamas generuojantis ir finansiškai neatsiperkantis, todėl viešųjų paslaugų kokybės gerinimo ir projekto poveikis vertinama remiantis socialinių ekonominių rodiklių reikšmėmis. Nors EGDV >0, o ENIS >1, tačiau apskaičiuotų rodiklių reikšmės yra labai kuklios ir materializavusis rizikos veiksniams ar pasireiškus kitiems nenumatytiems įvykiams, šių rodiklių reikšmės taptų nepalankiomis (ką ir parodo apskaičiuotos rodiklių rezultatai 3.2.3 eilutėje), o tai reiškia, kad IP socialiniu ekonominiu požiūriu yra neatsiperkantis, t. y. išleisti pinigai neatsveria naudos visuomenei.

Tuo pačiu atkreiptinas dėmesys, jog įvertinus IP specifiką ir įgyvendinamas veiklas darosi akivaizdu, kad Savivaldybė, rengdama IP, neįvertino daugumos su projekto specifiką susijusio išorinio socialinio ekonominio poveikio potencialo. Turimi duomenys apie vidutinį metinį paros eismo intensyvumą (toliau – VMPEI) leidžia nesunkiai paskaičiuoti transporto priemonių eksploatacinių sąnaudų (toliau – TPES) sutaupymus, kurie tiesiogiai koreliuoja su planuojamomis įgyvendinti veiklomis, taip pat negalima nuneigti, kad asfaltuota dangą nors ir visiškai neeliminuoja, tačiau gali kažkokia dalimi prisidėti didinant saugaus eismo organizavimą, – mažinant eismo įvykių ir tuo pačiu nelaimingų atsitikimų kelyje riziką, taip išvengiant įvairių sužalojimų ateityje. Be to, turint detalesnę informaciją apie šalia planuojamų rekonstruoti kelio atkarpų nuolat gyvenančių namų ūkių skaičių, galima būtų įvertinti triukšmo taršos sumažėjimą pakeitus žvyruotą kelio dangą į asfaltuotą.

Atsižvelgiant pateiktą informaciją vertinama, kad su papildomomis prielaidomis socialinio ekonominio poveikio naudos (žalos) ir išorinis poveikio apimtis šiame IP galėtų būti reikšmingai didesnis nei paskaičiuotas.

III DALIS.

INFORMACIJA APIE VPSP TAIKYMO TIKSLUS IR VPSP PROJEKTO APIMTĮ. VPSP TAIKYMO TIKSLINGUMO IR NAUDOS VERTINIMAS

4. VPSP projektą įgyvendinantis juridinis asmuo

4.1. Centrinės valdžios institucija ar jos kontroliuojamas juridinis asmuo	
4.2. Vietos valdžios institucija ar jos kontroliuojamas juridinis asmuo	Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija
4.3. Partneris	-
CPVA komentaras	

5. Veiklos		
5.1. Veiklų paskirstymas		
Viešojo subjekto pasilieamos veiklos	Privačiam subjektui perduodamos vykdyti veiklos (viešosios paslaugos ir (ar) ūkinė komercinė veikla)	Veiklos, kurias Privatus subjektas gali vykdyti savo iniciatyva ir rizika
IP ir PK nenurodyta, kad VRS planuoja pasilikti veiklas.	Atnaujinti susisiekimo infrastruktūrą (kelių tinklo projektavimo, tiesimo ir rekonstrukcijos darbus, padidinat susisiekimo paslaugų kokybę ir eismo saugą).	PK C dalies 2.2 punkte nenurodyta informacija apie Privataus subjekto galimas vykdyti veiklas savo rizika
	Kelių infrastruktūros techninė būklės priežiūra ir administravimo paslaugos (kelių, gatvių taisymas, paprastojo arba kapitalinio remonto organizavimas, valymas, dangos priežiūra, estetinių ir funkcinių charakteristikų geros būklės palaikymas).	
CPVA komentaras		
Iš VRS pateiktos informacijos darytina išvada, kad VRS neturi pakankamai patirties vienu metu modernizuoti didelį skaičių kelių, gatvių infrastruktūros objektų. VRS perduodama veiklas siekia gerinti teikiamų paslaugų kokybę. Infrastruktūros objektų projektavimo, statybos ir Privataus subjekto modernizuotos infrastruktūros priežiūros veikla yra perduodama Privačiam subjektui. Toks kompleksinis veiklų perdavimas užtikrina, kad Privatus		

subjektas parinks efektyviausias priemones viešųjų paslaugų teikimui – siekdamas, kuo ilgiau išlaikyti kokybišką infrastruktūros būklę bei tokiu būdu sutaupyti priežiūrai ir remontui reikalingas lėšas, skirs nuolatinį dėmesį sukurtos infrastruktūros priežiūrai.

Pažymėtina, kad Privačiam subjektui nebus suteikta teisė vykdyti ūkinę komercinę veiklą ir už tai gauti papildomas pajamas.

5.2. Perduodamų / pasiliekamų veiklų pasiskirstymas biudžeto eilutėse (realios vertės)

	Viešojo subjekto pasiliekamų veiklų, kurios neįtrauktos į VPSP projektą, finansinio srauto vertė (su PVM)	VPSP projekte perduodamų veiklų Privačiam subjektui finansinio srauto vertė (su PVM)
5.2.1. Kapitalo išlaidos:	-	3 414 123
5.2.1.1. Žemė	-	-
5.2.1.2. Nekilnojamasis turtas	-	-
5.2.1.3. Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	-	3 220 871
5.2.1.4. Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	-	-
5.2.1.5. Projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaikį turtą susijusios paslaugos	-	193 252
5.2.1.6. Kitos paslaugos ir išlaidos	-	-
5.2.1.7. Reinvesticijos	-	-
5.2.2. Veiklos pajamos	-	-
5.2.3. Veiklos išlaidos:	-	1 356 640
5.2.3.1. Žaliavos	-	-
5.2.3.2. Darbo užmokesčio išlaidos	-	-

5.2.3.3. Elektros energijos išlaidos	-	-
5.2.3.4. Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	-	-
5.2.3.5. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	-	1 356 640
5.2.3.6. Kitos išlaidos	-	-
5.2.4. Pirkimo PVM (PVM nuo eilučių 5.2.1. + 5.2.3. – 5.2.2.). Eilutė pildoma tik jei pinigų šrautai nurodomi be PVM.	-	-

CPVA komentaras

Pagal VPSP projekto biudžeto eilutėse detalizuotas vertes ir jų išskaidymą privatus subjektas prisiima visas su infrastruktūros rekonstrukcija ir sukūrimu susijusias darbų išlaidas, taip pat prisiima riziką dėl infrastruktūros priežiūros ir palaikymo, t. y. privatus subjektas bus atsakingas už atliktų darbų kokybę visu VPSP projekto ataskaitiniu laikotarpiu. Toks kompleksinis veiklų perdavimas yra logiškas, nes užtikrina, kad privatus subjektas parinks efektyviausias priemones viešųjų paslaugų teikimui, siekdamas kuo ilgiau išlaikyti kokybišką infrastruktūros būklę, bei skirs nuolatinį dėmesį sukurtos infrastruktūros priežiūrai.

6. Turtas	
6.1. Perduodamas turtas	Žemės sklypai: - Vietinės reikšmės kelio VK2017– žemės sklypas neformuotas; - Vietinės reikšmės privažiuojamojo kelio VK2019 – žemės sklypas neformuotas; - Vietinės reikšmės privažiuojamojo kelio VK2020 – žemės sklypas neformuotas; - Vietinės reikšmės kelio VK7549 – žemės sklypas neformuotas; - Vietinės reikšmės kelio VK0048 – žemės sklypas neformuotas. Žemės sklypai nebus perduodami Privačiam subjektui. Nekilnojamas turtas (išskyrus žemę) – kelių infrastruktūra Vilkaviškio raj. savivaldybėje, t. y. atskiros kelių atkarpos ir nuovaža:

	- Vietinės reikšmės kelio VK2017 Keturvalakiai–Bardauskai ir vietinės reikšmės privažiuojamojo kelio VK2019 atkarpų kadastriniai matavimai neatlikti, vietinės reikšmės privažiuojamųjų kelio VK2020 (unikalus Nr. 4400-5458-2508) atkarpos, esančios Keturvalakių sen., Vilkaviškio r. sav. Statinių paskirtis – keliai. Kelio sankasos plotis kinta nuo 5,0 iki 7,5m. Bendras atkarpų ilgis – 3446 m, važiuojamosios dalies plotis 4,5 m; - Vietinės reikšmės kelias VK7549 (unikalus Nr. 4400-5509-2156) Sodo g. Gižų k., kurio pradžia – ties sankryža su privažiuojamojo keliu prie Rūdos nuo kelio Vilkaviškis – Suvalkai – Gižai (5146), pabaiga – ties privažiuojamojo keliu VK0403. Statinio paskirtis – keliai (gatvės). Bendras atkarpų ilgis – 882 m; - Vietinės reikšmės kelias VK0048 Karaliai – Didieji Šelviai (unikalus Nr. 4400-1800-6265) Šeimenos sen., Vilkaviškio raj. Kelio pradžia yra sankryža su keliu 5143 (projektiniai sprendiniai prisijungia prie atskiru projektu rengiamų nuovažos sprendinių), pabaiga – prisijungiama prie esamos nuovažos su keliu 5111. Statinio paskirtis – keliai. Bendras atkarpų ilgis – 1811 m; - Nuovaža (kadastriniai matavimai neatlikti) Vilkaviškio raj., Šeimenos sen. yra valstybinės reikšmės rajoninio kelio 5143 privažiuojamasis kelias prie Vilkaviškio g. st. nuo kelio Vilkaviškis – Kudirkos Naumiestis – Šakiai ties 0,7 km dešinėje pusėje į vietinės reikšmės kelią VK0048 Karaliai – Didieji Šelviai. Ilgis – 2 m. Bendras rekonstruotinių kelių ilgis – 6139 m ir 2 m nuovažą, Savivaldybei priklauso: VK2017, VK2019, VK2020, VK7549, VK0403, VK0048 – nuosavybės teise, nuovaža (5143) – panaudos teise. Likutinė perduodamo turto vertė: VK2017 – 20879,98 Eur; VK2019 – 0 Eur; VK2020 – 171,60 Eur; VK7549 – 7434,25 Eur; VK0403 – 14519,10 Eur, VK0048 – 8707,77 Eur, nuovaža (5143) vertė – 17528,57 Eur. Privačiam subjektui turtas bus perduodamas valdyti panaudos teise.
6.2. Naujai kuriamas turtas pagal Viešojo subjekto poreikius.	Šios išvados 6.1 punkte išvardintų kelio atkarpų ir nuovažos dangų ištisinis atnaujinimas: - įrengta nauja asfaltbetonio dangų konstrukcija; - pagal poreikį gatvių bortų montavimas;

	- inžinerinių tinklų šulinių pakėlimas; - paklota 6 – 10 cm storio nauja asfalto danga tvarkomose atkarpose; - gatvių horizontalaus ženklinimo atnaujinimas; - atskirose kelio atkarpose melioracijos infrastruktūros sutvarkymas; - žaliųjų zonų apželdinimas. VPSP sutarties įgyvendinimo metu priklausys privačiam subjektui panaudos teise. Pasibaigus VPSP sutarčiai minėtas turtas bus grąžintas Savivaldybei.
6.3. Naujai kuriamas turtas Privataus subjekto rizika.	PK B dalyje 2.2 punkte nenurodyta informacija apie naujai kuriamą turtą Privataus subjekto rizika.
CPVA komentaras Pagal PK duomenis IP veiklų įgyvendinimui reikalingi žemės sklypai nėra suformuoti, VRS neplanuoja jų perduoti Privačiam subjektui. Kadangi žemės sklypus patikėjimo teise valdo Nacionalinės žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos, turės būti gauti šios tarnybos sutikimai tiesti susisiekimui komunikacijas, inžinerinius tinklus. Visas Privačiam subjektui planuojamas perduoti turtas yra reikalingas investicijų atlikimui, todėl perduodamo turto apimtys yra pagrįstos. Su perduodamu turtu Privatus subjektas vykdys tik kelių atnaujinimo, modernizavimo, priežiūros ir eksploatavimo veiklas, nėra sudaryta galimybė vykdyti papildomų ūkinių komercinių veiklų, todėl neatlygintinas turto (kelių, gatvių) perdavimo būdas (panaudos teise) yra pagrįstas ir galimas VžPP projektuose vadovaujantis Investicijų įstatymu. Tačiau, atkreiptinas dėmesys, jog VRS netinkamai pasirenka dalies turto – nuovažos valstybinės reikšmės rajoninio kelio 5143 privažiuojame kelyje, perdavimo teisę Privačiam subjektui. Šiuo metu nuovaža valstybinės reikšmės rajoninio kelio 5143 privažiuojame kelyje Savivaldybės yra naudojama panaudos teise, kurios valdytojas AB Lietuvos automobilių kelių direkcija (toliau – LAKD). Pažymėtina, kad Savivaldybė Privačiam subjektui panaudos teise gali perduoti tik Savivaldybei nuosavybės teise priklausančią turtą (vietinės reikšmės keliai VK2017, VK2019, VK2020, VK7549, VK0403, VK0048), kuris VPSP sutarties pabaigoje turės būti grąžintas Savivaldybei tolesniam nepertraukiam viešosios paslaugos teikimui. <u>Apribojimai</u> Šiuo metu dalis turto (nuovaža valstybinės reikšmės rajoninio kelio 5143 privažiuojame kelyje) Savivaldybės yra naudojamas panaudos teise, kurios valdytojas AB Lietuvos automobilių kelių direkcija (toliau – LAKD). Atsižvelgiant į tai, kad valstybinės reikšmės keliuose nuovažas gali įrengti Savivaldybės, tačiau tam turi turėti kelio valdytojo LAKD leidimą (sutikimą), iki VPSP sutarties įsigaliojimo visa apimtimi Savivaldybė turės kreiptis į	

LAKD dėl leidimo (sutikimo) gavimo. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad IP detalizuotame numatomo rekonstruoti vietinės reikšmės kelio VK2017 Keturvalakiai–Bardauskai atkarpos techniniame projekte pažymėta, kad yra trukdančių turto atnaujinimo darbams elektros tinklų ir įrenginių, kurie priklauso nuosavybės teise AB „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau – ESO) ir fiziniams asmenims, o vietinės reikšmės kelio VK7549 Sodo g. ir privažiuojamo kelio VK0403 ribose grunte paklota TELIA LIETUVA, AB ryšių kabeliai, todėl turėtų būti bendradarbiaujama su ESO, TELIA LIETUVA, AB ir fiziniais asmenimis gaunant sutikimus dėl tretiesiems asmenims priklausančio turto perkėlimo (rekonstravimo), apsaugojimo, išmontavimo ir (arba) iškėlimo.

7. VPSP pasirinkimo priežastys

7.1. VPSP taikymo / pasirinkimo priežastys ir pagrindimas

Projektą planuojama įgyvendinti VPSP būdu atsižvelgiant į tai, kad VRS teikiamos viešosios paslaugos yra neefektyvios ir neatitinka kokybės reikalavimų.

Infrastruktūros sukūrimo laikotarpiu VRS galimybė finansuoti infrastruktūros sukūrimo sąnaudas iš nuosavų ir (ar) skolintų lėšų yra nepakankamos, tačiau VRS disponuoja lėšomis, kurių pakaktų prisiimti ilgalaikius turtinius įsipareigojimus VPSP projekto apimtyje ir užtikrinti metinio atlyginimo mokėjimą Privačiam subjektui.

Siekama, kad Privatus subjektas pasidalytų savo profesinėmis žiniomis, vadybos įgūdžiais, inovatyviu požiūriu, didesniu efektyvumu ir rezultatyvumu vystant planuojamos apimties infrastruktūrą. Taikant VPSP tikimasi, kad bus pasiekti tikslesni siekiamų veiklų terminai (Privatus subjektas bus motyvuotas kaip įmanoma greičiau baigti Projektą, kad šis nepabrangtų ir kad kuo greičiau būtų pradėtas mokėjimas už paslaugas).

Projektu perduodamos statybos ir tinkamumo rizikos Privačiam subjektui, kuris turės reikiamas kompetencijas ir srities patirtį.

CPVA komentaras

IP būdingi pagrindiniai VPSP požymiai (įgyvendinti VPSP projektą tikslingumo kriterijai):

- kuriami ilgalaikiai sutartiniai santykiai, kurių pagrindu tikimasi pagerinti viešosios paslaugos – susisiekimo infrastruktūros kokybę ir užtikrinti jos efektyvų valdymą;

- IP numatytos veiklos yra kompleksinės, reikalaujančios įgūdžių racionaliai atlikti susisiekimo infrastruktūros atnaujinimo darbus, infrastruktūros valdymo, įskaitant eksploatacijos ir techninės priežiūros paslaugas;
- pagal pateiktą informaciją, dėl privačių investuotojų turimų profesinių žinių, patirties, techninių ir žmogiškųjų išteklių atnaujinant ir eksploatuojant kelių infrastruktūros objektus, VPSP taikymas leistų išvystyti ir prižiūrėti susisiekimo infrastruktūrą efektyvesniu būdu, kas leistų pagerinti šiuo metu VRS teikiamų Vilkaviškio rajone viešųjų paslaugų – susisiekimo infrastruktūros ir saugaus eismo organizavimo srityje prieinamumą ir bei pagerinti teikiamų paslaugų kokybę;
- investicijų atlikimo laikotarpiu VRS galimybės finansuoti infrastruktūros sukūrimo sąnaudas iš nuosavų ir (ar) skolintų lėšų yra nepakankamos, tačiau VRS disponuoja lėšomis, kurių pakaktų prisiimti ilgalaikius turtinius įsipareigojimus ir užtikrinti metinio atlyginimo mokėjimą privačiam subjektui.

Pažymėtina, kad planuojamas įgyvendinti VPSP projektas yra nesudėtingo pobūdžio, nedidelės apimties ir sąlyginai mažos vertės, tačiau, VPSP projekto rengimo / įgyvendinimo kaštai neproporcingai dideli, todėl rekomenduotina svarstyti didinti VPSP projekto apimtį.

8. VPSP projekto finansinio gyvybingumo vertinimas (finansinio-ekonominio modelio, įskaitant VPSP trukmės nustatymą, vertinimas)⁵	
8.1. Metinis atlyginimas (reali vertė)	392 819 Eur
8.2. Mokesčiai	-
8.3. VPSP projekto grąža	14,6%
8.4. VPSP sutarties trukmė:	
8.4.1. bendra VPSP sutarties trukmė	17 metų
8.4.2. darbų atlikimo trukmė (jeigu taikoma)	2 metai
8.5.3. paslaugų teikimo trukmė	15 metų
8.6. VPSP projekto finansinis prieinamumas (jei taikoma)	Savivaldybės finansinis prieinamumo vertinimas atliktas pagal PK 3 priede ir IP pateiktą informaciją.

⁵ Vertinimas atliekamas atsižvelgiant į IP skaičiuoklės 7.2 darbalapį.

8.7. Kita	-
CPVA komentaras Maksimalus Savivaldybės mokamas vidutinis metinis atlyginimas (realia verte) Privačiam subjektui, įvertinus pasiliekomas rizikas ir kasmetinį 3 proc. indeksą galėtų siekti apie 505 935 Eur su PVM (7 589 020 Eur / 15 m.), vertinant, kad VPSP projekto ataskaitinis laikotarpis – 17 m., iš jų 2 m. investicijų ir 15 m. paslaugos vykdymo periodas (VPSP sutarties terminas neviršija Investicijų įstatyme nustatyto maksimalaus 25 metų termino). Pagal VPSP skaičiuoklėje pateiktas prielaidas, įvertinus Savivaldybės skaičiavimus, gautina 14,6% gražos norma, o su Savivaldybės nustatytu metinio mokėjimo dydžiu (392 819 Eur), diskontuotas atsipirkimo laikas galėtų siekti apie 10 metų. Įprastai ir pastarojo meto praktika rodo, kad įgyvendinant nesudėtingo pobūdžio ir sąlyginai mažos rizikos projektus, privatūs investuotojai geba pasiskolinti iš finansinių įstaigų su 3 – 3,5 proc. palūkanų norma, ir skaičiavimuose pritaikius tokias prielaidas finansiniai gražos rezultatai yra ganėtinai patrauklūs. Tačiau atkreiptinas dėmesys, jog šiuo metu Euribor bazinė palūkanų norma intensyviai keliama ir labai tikėtina, kad kelių metų perspektyvoje gali padidėti iki 3 – 4 proc., todėl skaičiavimuose naudojama skolinto kapitalo kaina (3,5 proc.) yra per maža, neatitinkanti rinkos realijų. Keičiant prielaidas, – atliepiant realią ir tikėtiną skolinto kapitalo kainą, apskaičiuoti finansiniai VPSP projekto gražos rezultatai būtų kažkiek kuklesni, o atsipirkimo laikas šiek tiek ilgesnis. Nors planuojamas įgyvendinti nesudėtingo pobūdžio ir sąlyginai mažos rizikos VPSP projektas bei su nustatytomis prielaidomis ir gautina grąža šis VPSP projektas galėtų būti patrauklus privatiems investuotojams, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad VPSP projektas sąlyginai yra nedidelės apimties ir gali nesulaukti potencialių rinkos dalyvių susidomėjimo. Be to, nėra iki galo aišku Savivaldybės finansinės galimybės finansuoti šį VPSP projektą, nes pagal pateiktą PK 3 priedą nurodyta, kad Savivaldybės turimi išsipareigojimai ir vykdomos prievolės pirmais VPSP projekto įgyvendinimo metais sudaro tik ~1,9 proc. (0,893 mln. Eur) metinės pinigų sumos, kuria gali disponuoti Savivaldybė (įvertinus skolinimosi limitą metinė disponuojama suma sudaro ~46,889 mln. Eur) ir žiūrint perspektyvoje, ši suma nuolat mažėja (vėlesniuose etapuose tik ~0,5 proc.), tačiau IP nurodyta, kad dėl lėšų stygiaus VPSP projekto įgyvendinimui Savivaldybė būtų priversta skolintis iš banko, bet dėl nustatytų skolinimosi limitų šis variantas mažai tikėtinas arba visai neįgyvendinamas. Pagal turimus duomenis, korektiškai įvertinti Savivaldybės finansinių pajėgumų įgyvendinti VPSP projektą nėra galimybės, todėl rekomenduotina pakartotinai perskaičiuoti Savivaldybės biudžeto projekcijas ir įvertinti finansinį pajėgumą.	

9. Rizikų paskirstymas		
Rizikų grupės	Viešojo subjekto pasiliekomos rizikos	Privačiam subjektui perduodamos rizikos
9.1. Statybų rizika		X (įskaitant statinių techninių projektų rengimo)

9.2. Tinkamumo ir kokybės rizika		X
9.3. Paklausos rizika	X	
9.4. Turto likutinės vertės rizika		X

CPVA komentaras

Atsižvelgiant į veiklų pasidalinimą tarp VPSP sutarties šalių, statybos (įskaitant statinių techninių projektų rengimo), tinkamumo ir turto likutinės vertės rizikų, numatytų IP apimtyje, perdavimas Privačiam subjektui iš esmės yra pagrįstas ir logiškas, o Savivaldybė prisiima paklausos rizikos dalį (atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytas savarankiškas funkcijas užtikrinti IP perduodamų viešųjų paslaugų neapmokestinimą jų vartotojams).

Rizikos įvertintos pagrįstai ir priskirtos tai šaliai, kuri sugeba jas valdyti geriausiai, jų priskyrimas atitinka Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) rengiamo Valdžios sektoriaus deficito ir skolos vadovo nuostatų reikalavimus VPSP projektams.

10. VPSP būdas. Privataus subjekto atrankos būdas	
10.1. Pasirinktas VPSP būdas	VžPP
10.2. Privataus subjekto atrankos būdas	Skelbiamos derybos

CPVA komentaras

Pagal pateiktą informaciją galima daryti išvadą, kad pasirinktas tinkamas VPSP būdas, atitinkantis – socialinio partnerystės modelio VžPP požymius, kadangi:

- susisiekimo infrastruktūros viešąją paslauga galutiniai vartotojai naudojami tiesiogiai nemokėdami už ją, paslaugų prieinamumą užtikrina VRS, kuri yra pagrindinis paslaugos užsakovas ir mokėtojas, t. y. VRS mokėjimai, kurie Privačiam subjektui atliekami perskirstant į biudžetą surenkamus mokesčių srautus, yra pagrindinė VžPP gyvybingumo prielaida;
- pagal šiuo metu atliktus skaičiavimus ir numatytus IP tikslus, Privačiam subjektui perduodama statybos rizika atnaujinant perduotą turtą, t. y. Privačiam subjektui planuojama perduoti statybos riziką;
- Privačiam subjektui planuojama perduoti infrastruktūros tinkamumo riziką, t. y. Privatus subjektas, teikdamas atnaujintos susisiekimo infrastruktūros eksploatacijos, priežiūros ir remonto paslaugas turės užtikrinti, kad ji tinkamai funkcionuotų ir būtų prieinama visą VPSP sutarties laikotarpį;

- Privatus subjektas bus atsakingas už kokybiškų paslaugų teikimą, t. y. atnaujintą susisiekimo infrastruktūrą prižiūrėti visą VPSP sutarties laikotarpį, užtikrinant, kad ji būtų tinkamos kokybės.

11. VPSP finansiniai rodikliai, Eur			
	Diskontuota vertė	Realinė vertė	Nominalinė vertė ⁶
11.1. VPSP VžPP projektas			
11.1.1. Maksimalūs Viešojo subjekto turtiniai įsipareigojimai VPSP projekte (su PVM) ⁷	5 773 986	7 975 401	10 472 741
11.1.2. Maksimalūs Viešojo subjekto mokėjimai Privačiam subjektui ⁸ (su PVM)	5 431 877	7 589 020	10 042 274
11.1.3. Prisiimami Viešojo subjekto turtiniai įsipareigojimai PP ⁹ (su PVM)	342 109	386 381	430 467
11.1.4. VPSP sutarties vertė (<i>aktualu tik koncesijos atveju</i>)	-	-	-
11.1.5. Tikėtinas skolos dydis Viešojo subjekto biudžete be PVM ¹⁰	2 650 997	2 821 590	2 958 369
11.1.6. Pridėtinės vertės mokesčio (PVM) dalis, skaičiuojant maksimalius	1 002 097	1 317 103	1 817 583

⁶ Nominalinė vertė suprantama, kaip vertė, kuri atspindi kiekvienu analizuojamu laikotarpiu to meto kainas. Indeksas naudojamas realių pinigų srautų konvertavimui į nominalius – 3 proc.

⁷ Privačiam subjektui perduodamų veiklų vykdymo išlaidos kartu su šių veiklų vykdymu susijusia rizika.

⁸ Privačiam subjektui perduodamos veiklos vykdymo išlaidos kartu su perduodamomis rizikomis.

⁹ Viešojo subjekto prisiimamų rizikų, susijusių su Privačiam subjektui perduodamomis veiklomis, vertė.

¹⁰ Vertinama, atsižvelgiant į fiskalinės drausmės reikalavimus ir Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) reikalavimus.

Viešojo subjekto turtinius įsipareigojimus ¹¹			
Kita:			
11.1.7. Viešojo subjekto išlaidų ir rizikų, susijusių su VPSP projekto įgyvendinimu, tačiau kurios nėra įtrauktos į VPSP projekto apimtį, vertė.	-	-	-
11.1.8. Kita	-	-	-
CPVA komentaras Projekto finansiniai rodikliai apskaičiuoti korektiškai, naudojant standartinę VPSP skaičiuoklę. 11.1.1 – 11.1.3 ir 11.1.6 eilutėse suskaičiuotų rodiklių dydžiai yra įvertinti su rizika. Apskaičiuojant VPSP projekto rizikas panaudoti tipiniai viešuosiuose projektuose taikomi rizikos tikimybių skirstinių parametrai, kurie skaičiuoklėje yra integruoti. Realų pinigų srautų konvertavimui į nominalius taikomas rekomenduojamas indeksas – 3 proc. Tikėtinas Savivaldybės skolos dydis, jei vadovaujantis fiskalinės drausmės ir Eurostato reikalavimais, sukurtas turtas būtų apskaičiuojamas viešojo sektoriaus balanse – 3 414 123 Eur (su PVM) realiąja verte.			

12. Rinkos suinteresuotumas VPSP projektu ir jo viešinimas. Viešojo subjekto pasirengimas įgyvendinti VPSP projektą.	
12.1. Rinkos suinteresuotumas VPSP projektu	VRS nurodo, jog dėl VPSP projekto patrauklumo buvo apklaustos statybų bendrovės.
12.2. VPSP projekto viešinimas	Nėra duomenų, jog IP buvo viešintas.
12.3. Viešojo subjekto turima kompetencija / patirtis	Už IP įgyvendinimą planuojama paskirti atsakingus VRS darbuotojus (VPSP projekto vadovą, finansininką ir inžinierių), o taip pat pasitelkti išorės ekspertų paslaugas (atlikti konsultacinių paslaugų viešąjį pirkimą).
CPVA komentaras Rinkos tyrimas buvo atliktas dalinai, segmentiškai, kadangi Savivaldybė konsultavosi išskirtinai tik su statybų bendrovėmis. Neaišku kokie buvo atrankos rezultatai, kiek Privatiųjų subjektų dalyvavo apklausoje. IP nebuvo pristatytas platesnei rinkai – investuotojams bei finansuotojams. Iš pateiktos	

¹¹ Maksimali PVM mokėtina suma, kuri tikėtina grįš į valstybės biudžetą.

informacijos negalima daryti išvados, kad Projektas bendrai patrauklus rinkos dalyviams – investuotojams bei finansuotojams. Rekomenduojame pasinaudoti galimybe ir IP pristatyti CPVA organizuojamoje VPSP mugėje 2023 metais.

Pagal pateiktus dokumentus nėra galimybės spręsti, ar planuojami paskirti atsakingi asmenys už VPSP projekto įgyvendinimą turi patirties ir kompetencijos rengiant ir įgyvendinant VPSP projektus, kadangi nėra nurodyta duomenų. Atsižvelgus į tai ir, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 1480 „Dėl viešojo ir privataus sektorių partnerystės“ 5 punktu, VPSP projekto rengimui ir įgyvendinimui koordinuoti VPSP projektą įgyvendinanti institucija turi paskirti arba priimti, arba viešo konkurso būdu atrinkti atsakingą asmenį (projekto vadovą), rekomenduotina į VPSP projekto rengimo, įgyvendinimo procesą įtraukti savivaldybės darbuotojus, kurie tiesiogiai dalyvavo rengiant ir (ar) įgyvendinant ankstesnius VPSP projektus arba priimti, arba viešo konkurso būdu atrinkti atsakingą asmenį (projekto vadovą).

IV DALIS.

IŠVADA DĖL VPSP PROJEKTO TIKSLINGUMO IR PARTNETRYSTĖS SOCIALINĖS - EKONOMINĖS NAUDOS

Galutinė CPVA vertinimo išvada

Atsižvelgiant į šios išvados atskirose dalyse išsakytus pastebėjimus vertinama, kad **socialiniu-ekonominiu požiūriu IP optimali alternatyva yra naudinga, tačiau negalima įsitikinti ar VRS būtų finansiškai pajėgi projektą įgyvendinti VPSP būdu**. Atsižvelgus į VPSP projekte suplanuotas veiklas, rizikų paskirstymą, VPSP projektas priskiriamas VžPP. Žemiau pateikiama šios išvados detalizacija:

1. **VPSP projekto atitikimas strateginio planavimo dokumentams.** IP įgyvendinimas prisidėtų prie Vilkaviškio rajono savivaldybės 2022–2024 metų strateginiu veiklos planu patvirtintos programos „Savivaldybės viešosios infrastruktūros plėtra“ tikslo „Gerinti susisiekimo ir viešojo transporto paslaugų kokybę“ uždavinio 1.2 „Vystyti vietinės reikšmės kelių infrastruktūrą“.
2. **IP prielaidų korektiškumas ir teisingumas.** Šio IP rengime naudojamos prielaidos korektiškos tik iš dalies ir norint atspindėti tikslesnę bei teisingesnę informaciją, būtų reikalingos atitinkamos korekcijos, dėl kurių pastebėjimai pateikiami atskirose šios išvados dalyse:
 - dėl investicijų ir veiklos išlaidų detalesnė informacija pateikiama šios išvados II dalies 2 punkte;
 - dėl socialinio ekonominio poveikio naudos (žalos) ir išorinis poveikio vertinimo, detalesnė informacija pateikiama šios išvados II dalies 3 punkte.
3. **Pasirinktos alternatyvos pagrįstumas.** Optimali IP įgyvendinimo alternatyva pasirinkta pagal ekonominių rodiklių reikšmes, nors abi nagrinėtos ir skaičiavimais grįstos IP alternatyvos technine prasme yra vienodos, tačiau I alternatyvos dėl mažesnės investicijų apimties ir

vienodo socialinio ekonominio poveikio (lyginant su II alternatyva), rezultatai yra geresni. Plačiau pateikiami pastebėjimai šios išvados II dalies 1 punkte.

4. **Veiklų perdavimas Privačiam subjektui.** Privačiam subjektui perduodamos kompleksinės veiklos – perduotos susisiekimo infrastruktūros atnaujinimas, vėliau jos eksploatavimas ir priežiūra. Veiklų perdavimas neturi įtakos VPSP sutarties statistiniam vertinimui.
5. **Turto sukūrimas / rekonstravimas / įrengimas.** VPSP projekto įgyvendinimui Privačiam subjektui panaudos teisė perduodama nusidėvėjusi ir (arba) kokybės reikalavimų neatitinkanti susisiekimo infrastruktūra (6 vietinės reikšmės keliai ar jų atkarpos, kurių bendras ilgis sudaro – 6139 m ir 2 m nuovažą, valstybinės reikšmės rajoninio kelio 5143 privažiuojame kelyje), kuris bus atnaujinta. Atkreiptinas dėmesys, jog Savivaldybės netinkamai pasirinkta dalies turto – nuovažos valstybinės reikšmės rajoninio kelio 5143 privažiuojame kelyje, perdavimo teisė Privačiam subjektui, kadangi Savivaldybė neturi teisės perduoti šio turto Privačiam subjektui.
6. **VPSP projekto finansinis gyvybingumas.** Planuojamas įgyvendinti nesudėtingo pobūdžio ir sąlyginai mažos rizikos VPSP projektas bei su nustatytomis prielaidomis gautina grąža siektų apie 14,6 proc. Šis VPSP projektas galėtų būti patrauklus privatiems investuotojams, tačiau atsižvelgiant į investicijų ir veiklos išlaidų prielaidų korektiškumą (plačiau šios išvados II dalies 2 punkte), skaičiavimuose naudojamos skolinto kapitalo kainos korektiškumą bei Savivaldybės prisiimti naujus finansinius įsipareigojimus pajėgumą (plačiau šios išvados III dalies 8 punkte), VPSP projekto finansinės grąžos rezultatai būtų kuklesni ir atitinkamai visi šie veiksniai, sąlygotų mažesnę patrauklumą privatiems investuotojams.
7. **VPSP sutarties trukmė.** Pasirinktas VPSP sutarties terminas (17 metų) yra pagrįstas – atitinka reikalavimą, kad VPSP sutarties trukmė būtų trumpesnė arba lygi turto naudingo eksploatavimo laikotarpiui. Investicijų atlikimo laikotarpis – 2 metai – yra pagrįstas infrastruktūros sudėtingumu, jos kiekiu.
8. **Rizikų identifikavimas ir priskyrimas.** Rizikos įvertintos pagrįstai ir priskirtos tai šaliai, kuri sugeba jas valdyti geriausiai. Statybos, tinkamumo, turto likutinės vertės, paklausos ir kitų IP aktualių rizikų paskirstymas atitinka Eurostato rengiamo Valdžios sektoriaus deficito ir skolos vadovo nuostatų reikalavimus VPSP projektams, todėl šiame etape nenustatyta prielaidų, kad pagal PK pateiktus duomenis turtas VPSP sutarties įgyvendinimo metu būtų apskaitomas Viešojo sektoriaus balanse, kas įtakotų VRS skolą.
9. **VPSP būdas.** Pagrįstai ir teisingai pasirinktas konkretus VPSP būdas – VžPP, tačiau atsižvelgiant į neproporcingai didelius VPSP projekto rengimo ir įgyvendinimo kaštus, siūloma įvertinti galimybę padidinti VPSP projekto apimtį įtraukiant papildomus vietinės reikšmės kelius, kurie reikalauja modernizavimo / atnaujinimo.
10. **VPSP Projekto finansiniai rodikliai.** Projekto finansiniai rodikliai apskaičiuoti korektiškai, naudojant standartinę VPSP skaičiuoklę, kurioje integruoti tipiniai viešuosiuose projektuose taikomi rizikos tikimybių skirstinių parametrai, o realių pinigų srautų konvertavimui į nominalius

taikomas rekomenduojamas indeksas – 3 proc. Tačiau finansinės rodiklių reikšmės tiesiogiai koreliuoja su investicijų ir išlaidų finansiniais srautais, todėl atliepus ankstesnėse išvados dalyse išsakytus pastebėjimus, kistų ir šių finansinių rodiklių reikšmės.

11. **VPSP Projekto patrauklumas rinkai.** Investuotojams toks nedidelės vertės VPSP projektas greičiausiai bus nepatrauklus, todėl gali būti neužtikrintas konkurencijos ir geriausios kainos ir kokybės principų įgyvendinimas. Tikslinga atlikti rinkos tyrimą ir įsivertinti ar tokio IP įgyvendinimas būtų patrauklus privatiems investuotojams ir tuomet priimti sprendimą dėl IP galimo įgyvendinimo VPSP būdu. Be to, pasireiškus nepalankiam geopolitiniam ir (ar) ekonominiam scenarijui IP įgyvendinimas galėtų tapti mažiau finansiškai atsiperkantis.
12. **Apribojimai įgyvendinti VPSP projektą.** IP veiklų įgyvendinimui reikalingi žemės sklypai nėra suformuoti, jie nebus perduodami Privatiam subjektui. Tačiau, atkreiptinas dėmesys, kad VRS turėtų jau dabar imtis priemonių suvaldyti riziką dėl tinkamo investicijų atlikimo, t. y. kad būtų užtikrinamas sklandus veiklos vykdymas ir (ar) investicijų atlikimas teritorijose, kuriose yra esamo turto naudojimo apribojimų trukdančių turto atnaujinimo darbams. Papildomi pastebėjimai dėl turto valdymo apribojimų pateikti išvados III dalyje 6 punkte.
13. **Valstybės pagalba.** Atsižvelgiant į pasirinktą VPSP būdą – VžPP (Privataus subjekto atrankos būdas skelbiamos derybos) valstybės pagalbos klausimas nėra aktualus.
14. **Kiti pastebėjimai:**
 - Pagal pateiktus dokumentus negalima spręsti, ar planuojami paskirti atsakingi asmenys atsakingi už VPSP projekto įgyvendinimą turi patirties ir kompetencijos rengiant ir įgyvendinant VPSP projektus. Papildomi pastebėjimai pateikti išvados III dalies 12 punkte.
 - Nors IP nagrinėta ir atrinkta optimali alternatyva naudinga įgyvendinti VSPS būdu, tačiau atsižvelgiant šioje išvadoje ir atskiruose vertinimo skyriuose išsakytus pastebėjimus manome, kad Savivaldybei tikslingiausia ir racionaliausia būtų bei rekomenduojame:
 - dar kartą peržiūrėti ir įvertinti visas problematiškiausias ir avaringiausias Savivaldybei priklausančias vietinių kelių infrastruktūros ir su ja susijusios eismo saugumo ir nelaimingų atsitikimų būklę;
 - susisteminti visus duomenis, sumodeliuoti būtinus atlikti darbus ir intervencijas, kurie apimtų visų tikslinių grupių poreikius ir saugumą;
 - aktualizuoti ir įsivertinti visų planuojamų darbų ir palaikymo išlaidų kainodarą;
 - papildomai ir korektiškai įsivertinti savo finansinius pajėgumus (esant poreikiui, peržiūrint finansavimo prioritetus), kuriuos būtų galima skirti kompleksiškam visų būtinų atlikti darbų įgyvendinimui VPSP būdu (neskaidant bendrų problemų sprendimo į atskirus projektus).

Atlikta platesnio masto analizė leistų Savivaldybei vienu VPSP projektu išspęsti daugumą su eismo saugumu, aplinkosauga ir nusidėvėjusia arba kokybės reikalavimų neatitinkančia infrastruktūra susijusių problemų, reikšmingai sutaupytų laiko, administracinių ir kitų su pirkimais ir Privataus

subjekto atranka susijusių išlaidų, dėl darbų masto VPSP projektas taptų gerokai patrauklesnis potencialiems investuotojams, o didesnė konkurencija sudaro prielaidas Savivaldybei gauti patrauklesnius ir finansiškai naudingesnius privačių investuotojų pasiūlymus.

Vertinimą atliko:

1. Viešosios ir privačios partnerystės skyriaus Viešųjų investicijų ir finansų grupės ekspertas Egidijus Šerkšnas
 2. Viešosios ir privačios partnerystės skyriaus Viešosios ir privačios partnerystės ir pirkimų grupės ekspertė Almutė Globienė
-